

Projectklas-kangoeroeklas-verrijkingsklas

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

0. Projectklas (Kangoeroeklas/verrijkingsklas)

0.1. Fase van het zorgcontinuüm

- Brede basiszorg (bv. binnenklasdifferentiatie)
- Verhoogde zorg (bv. verrijkingsklas)
- Uitbreiding zorg/individuele trajecten

1. Beschrijving van de voorbeeldpraktijk

1.1. Doelgroep

Wie behoort tot (uiteindelijke) doelgroep van de praktijk? (max. 100 woorden)

- *Leerlingen die als hoogbegaafd/cognitief geïdentificeerd zijn.*
- *Leerlingen die, ondanks de binnenklasdifferentiatie voor wiskunde en/of taal, nog nood hebben aan meer verrijking*
- *Leerlingen die een bijzondere interesse en motivatie hebben voor wereldoriënterende thema's en in de klas tijdens deze lessen opvallen door hun grote kennis enerzijds en hun vele vragen anderzijds*

Zijn er intermediaire doelgroepen? Zo ja, welke? (max. 100 woorden)

Cognitief sterke leerlingen die schoolmoe of erg gedemotiveerd zijn, starten op proef in de projectklas. We hopen dat door het inhoudelijk andere aanbod en de verschillende werkvormen hun motivatie en welbevinden kan verbeteren. Na zes- tot acht weken wordt geëvalueerd of we inderdaad een verbetering zien en wordt beslist of de projectklas wordt verder- dan wel stopgezet.

De klasleerkrachten en andere leerlingen in de klasgroep: Doordat de cognitief sterke leerlingen een blok van twee lessen per week uit de klas gaan, kunnen de klasleerkrachten op dat moment intensief inzetten op inoefening, herhaling of remediëring in een significant kleinere klasgroep.

Hoe wordt bepaald welke personen tot de doelgroep behoren? (max. 400 woorden)

- *Leerlingen die als hoogbegaafd/cognitief sterk gediagnosticeerd zijn. Dit zijn leerlingen waarbij dit vastgesteld is door een externe expert. Zij nemen deel aan de projectklas tenzij er sterke tegenindicaties zijn (bv. net versneld, nood aan de basisleerstof in de nieuwe klasgroep).*
- *Leerlingen die, ondanks de binnenklasdifferentiatie voor wiskunde en/of taal, nog nood hebben aan meer verrijking en leerlingen die een bijzondere interesse en motivatie hebben*

voor wereldoriënterende thema's en in de klas tijdens deze lessen opvallen door hun grote kennis enerzijds en hun vele vragen anderzijds: op een klasbespreking met de klasleerkracht en het zorgteam wordt beslist of deze leerlingen instappen in de projectklas.

- Cognitief sterke leerlingen die schoolmoe of erg gedemotiveerd zijn, starten op proef in de projectklas. We hopen dat door het inhoudelijk andere aanbod en de verschillende werkvormen hun motivatie en welbevinden kan verbeteren. Na zes- tot acht weken wordt geëvalueerd of we inderdaad een verbetering zien en wordt beslist of de projectklas wordt verder- dan wel stopgezet.
- Mindere of slechte resultaten, motivatie of leerhouding in de reguliere klas zijn geen tegenindicaties om de projectklas niet op te starten of stop te zetten.
- Ouders worden betrokken bij deze beslissingen, zowel bij instap als bij evaluatie.

Betrokkenheid doelgroep (max. 150 woorden)

De huidige werking is tot stand gekomen na een continu proces van evalueren, bijsturen, feedback vragen, overleggen met verschillende partners (ouders, leerkrachten, externe experts).

1.2. Doel

Hoofddoel (max. 100 woorden)

- Contact met ontwikkelingsgelijken bevorderen
  - Diep ingaan op onderwerpen en thema's die binnen de interesse liggen van de doelgroep maar buiten het reguliere curriculum
- Studievaardigheden en executieve functies aanleren en verder ontwikkelen.

Subdoelen (max. 350 woorden)

- Sociale vaardigheden verder ontwikkelen, specifiek in relatie met ontwikkelingsgelijken
- Studie- en executieve vaardigheden scherper stellen
- Thematisch werken

1.3. Aanpak

Algemene opzet van de voorbeeldpraktijk (max. 200 woorden)

Projectgroep	Omvang	Aantal deelnemers schooljaar 2020-2021
L2 (vanaf januari)	1 lesuur/week	6
L3	2 uren/week (in één blok)	14
L4	2 uren/week (in één blok)	12
L5	2 uren/week (in één blok)	13
L6	2 uren/week (in één blok)	12

We kiezen er als school bewust voor om kinderen niet te snel in de projectklas te zetten. Wanneer we (klasleerkrachten, zorgteam en ouders) twijfelen of zij de lessen in de reguliere klas kunnen missen of niet zeker zijn dat dit is waar ze nood aan hebben, wordt deze instap uitgesteld. Zo kunnen we ervoor zorgen dat de groepssamenstelling niet voortdurend wisselt.

Concrete inhoud van de voorbeeldpraktijk (max. 1200 woorden)

Keuze van de thema's: Op het einde van elk schooljaar krijgen de leerlingen een keuzelijst waarop ze kunnen aanduiden welke thema's hen interesseren om een project rond uit te werken. Er is uiteraard ook ruimte om zelf nieuwe thema's aan te brengen.

De activiteiten zijn er op gericht verschillende denkvaardigheden aan te spreken. De opdrachten worden getoetst aan de Taxonomie van Bloom. Door de complexe(re) opdrachten leren de kinderen doorzetten en omgaan met een faalervaring.

Na elk project krijgen de leerlingen vanaf het 3de leerjaar een toets. Deze wordt een week vooraf aangekondigd en ze krijgen ook een toetswijzer, zodat duidelijk is wat van hen verwacht wordt. Soms gaat het louter om studievoordigheden, soms ook om "doe-toetsen": toepassingen waarbij ze moeten tonen dat ze de aangeleerde vaardigheden onder de knie hebben. Ook presentaties, werkstukken, taken... worden geëvalueerd. Op elk rapport (4x/schooljaar) heeft ook de projectklas zijn plaats. Dit is deels een puntenrapport, deels een waarderingenrapport (met symbolen die in de hele school gelden) en deels een woordrapport. Op die manier bepaalt de leerkracht welke opdracht op welke manier het best gerapporteerd kan worden.

2. Uitvoering

Materialen (max. 200 woorden)

Middelen om informatie op te zoeken en te verwerken: informatieve boeken over allerhande thema's, atlanten, woordenboeken, wereldbol, kaarten België-Europa-wereld, televisie met DVD-speler,

microscop, modellen van het menselijk lichaam (skelet, ingewanden), posters over allerlei thema's, computers, tijdschriftabonnement op National Geographic Junior, Wild van Freek en Zo zit dat

Denkspellen: Smartgames (1 persoon), spellen voor meerdere personen en coöperatieve spellen

Middelen om te programmeren: computers, Ozobots (of andere robots)

Opleiding en competenties van de uitvoerders (max. 200 woorden)

Leerkracht lager onderwijs, gespecialiseerd in het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. Ook voldoende klas- en leservaring is essentieel.

Deze persoon moet een ruime kennis hebben over cognitief sterke leerlingen.

Randvoorwaarden (max. 200 woorden)

In de projectklas mogen de groepen max. 16 leerlingen bevatten. Afhankelijk van het aantal leerlingen dat deelneemt, bepaalt de school hoe de groepen ingedeeld worden. Op 't Kofschip komen de leerlingen per leerjaar, aangezien het samennemen per graad de groep te groot maakt. Om organisatorische redenen is gekozen om de twee klassen van één leerjaar te groeperen en er geen twee graadsgroepen van te maken.

Kosten (max. 200 woorden)

Op onze school hebben wij een leerkracht nodig gedurende 9 uren/week. Dit is echter sterk afhankelijk van het aantal deelnemende leerlingen. Een aantal jaar geleden werkten we met graadsgroepen en hadden we voldoende aan 6 uren/week.

1. Onderbouwing

Verantwoording (max. 1000 woorden)

Het groeperen van leerlingen heeft een positief effect op de academische prestaties van leerlingen. (Rogers, 2007; Smeets, 2021).

De projectklas helpt om leerlingen gemotiveerd te houden en dit heeft ook invloed op hun academische prestaties. (Soenens et al., 2021)

Binnen de projectklas wordt er gewerkt aan een groeigerichte mindset (Dweck, 1999) en voor die leerlingen waar het voor nodig is ook aan het versterken van executieve vaardigheden.

In de verrijkingsklas krijgen de leerlingen procesgerichte feedback. (Bakx et al., 2020)

Verrijkende activiteiten worden opgezet in relatie met de reguliere klaswerking. (Verachtert, 2021)

In de verrijkingsklas wordt ook rekening gehouden met aanbevelingen uit de literatuur zoals een verkorte instructie (Barbier et al., 2021; VanTassel-Baska et al., 2008).

Samenvatting werkzame elementen (max. 250 woorden)

- *Groeperen van cognitief sterke leerlingen: contact met ontwikkelingsgelijken*
- *Ingaan op interesses: vermijden van schoolmoeheid, demotivatie*
- *Psycho-educatie: inzicht krijgen in eigen sterktes-aandachtspunten en welke items invloed hebben op het omzetten van potentieel naar prestaties en hoe deze versterkt/beperkt kunnen worden.*

Uitkomstenmonitoring (max. 200 woorden)

Feedback van leerlingen en ouders

Rapporteren van leervorderingen

Referenties en bronvermeldingen

- Bakx, A., Samsen-Bronsveld, E., & Hoogeveen, L. (2020). Top 20 principes uit de psychologie voor het onderwijs aan en het leren van creatieve, getalenteerde en begaafde leerlingen van de voor- en vroegschoolse educatie, het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.
- Barbier, K., Struyf, E., & Donche, V. (2021). Wat werkt binnen en buiten de klas? Cognitief begaafde leerlingen ondersteunen op het vlak van motivatie, leren en presteren. In K. Verschueren, S. Sypré, E. Struyf, J. Lavrijsen, & M. Vansteenkiste (Eds.), *Het ontwikkelen van cognitief Talent. Handboek voor onderwijsprofessionals*. (pp. 93-108). Leuven: Acco learn
- Dweck, C. S. (1999). *Self-theories : their role in motivation, personality and development*. Hove: Psychology Press.
- Rogers, K. (2007). Lessons learned about educating the gifted and tealedented a synthesis of the reasearch of educational practice.
- Smeets, S. (2021). Groeperen en versnellen als interventie voor cognitief begaafde leerlingen. In K. Verschueren, S. Sypré, E. Struyf, J. Lavrijsen, & M. Vansteenkiste (Eds.), *Ontwikkelen van Cognitief Talent. Handboek voor Onderwijsprofessionals* (pp. 131-145). Leuven: Acco Learn
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., Boncquet, M., Sypré, S., Lavrijsen, J., & Verschueren, K. (2021). De rol van motivatie in het presteren en welbevinden van cognief begaafde leerling. In K. Verschueren, S. Sypré, E. Struyf, J. Lavrijsen, & M. Vansteenkiste (Eds.), *Ontwikkelen van cognitief Talent. Handboek voor onderwijsprofessionals*. (pp. 48-70). Leuven: Acco learn.
- VanTassel-Baska, J., Feng, A. X., Brown, E. F., Bracken, B., Stambaugh, T., French, H., & Bai, W. (2008). A Study of Differentiated Instructional Change Over 3 Years. *Gifted Child Quarterly*, 52(4), 297-312.
- Verachtert, P. (2021). Compacten en verrijken voor cognitief begaafde leerlingen. In V. K., S. S., E. Struyf, J. Lavrijsen, & M. Vansteenkiste (Eds.), *Ontwikkelen van cognitief Talent. Handboek voor onderwijsprofessionals* (pp. 109-128). Leuven: Acco learn